

Udgaar i Allinge-Sandvig.
Gudhjem. Østerlars. Hasle
Olsker, Rutsker, Rø og Klemens.

Ansvarshavende Udgever:
Otto Gornitzka. - Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri

Nr. 267 Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø. Forretningsann. 8 - - - - - 6 Ø. Fredag den 23. September Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret senest 2 Dage før Bladet udgaar. 1932

Landbrugernes Sammenslutn.

har i den senere Tid rundt om i Danmark oprettet Blade, der skal varetage Foreningens Interesser i de Egne, hvor den stedlige Partipresse søger at kneble Bevægelsen.

Her paa Bornholm har Bladudvalget gentagne Gange sendt os Artikler, som vi har optaget i den Formening, at Nordbornholms Læsere er saa frisindede, at de interesserer sig for Tanker og Ideer, der fremsættes ogsaa udenfor den stedlige Partipresse til Forbedring af Landets nuværende økonomiske Stilling.

Vi vil ogsaa i Dag og de følgende Uger optage saa meget af det tilsendte Stof, som Pladsen tillader, selv om enkelte maaske synes, at det ligger udenfor Bladets egentlige Opgave.

Tiderne er alvorlige, Landbrugskrisen mærkes ogsaa i Byerne, og den nuværende Regering synes ikke at kunne løse det økonomiske Tryk, der hviler over Landet. Befolkningen maa da have Ret til at høre, hvad Landbrugernes Sammenslutning agter at foretage for at redde det bærende Erhverv fra fuldstændig Sammenbrud.

Hvad L.S. vil

Landbrugernes Sammenslutning er en ret faglig Sammenslutning af alle danske Landbrugere, der uden Klasseforskel og uden Partiforskel paa saglig Grund vil virke sammen i Endrægtighed for at værne Landbrugets Interesser.

De hidtilværende Sammenslutninger af Landbrugere, Landboforeningerne og Husmandsforeningerne, repræsenterer hver især kun en enkelt Klasse Landbrugere; og de har desuden ikke kunnet holde sig helt fri af Partipolitikernes Indflydelse, hvilket har svækket deres Stilling, idet man ved vigtige Lejligheder ikke helt uden Grund har ment at kunne opfatte Landboforeningernes Holdning for i ikke ringe Grad paavirket af ét politisk Parti og Husmandsforeningerne for paavirket af et andet Parti. Dersom disse Foreninger imidlertid fremtidig kunde rense deres Ledelse for al partipolitisk Indflydelse, vil de iøvrigt kunne gøre et meget nyttigt Arbejde paa de særlige, begrænsede Felter, som de i Tidens Løb har opdyrket.

L. S. vil derimod forene alle Landbrugere, Husmænd og Landarbejdere, Gaardejere og Godsejere, i et fælles Arbejde for hele det danske Landbrugs Vel, uden nogen som helst Skelen til partipolitiske Interesser eller Klasseinteresser, saaledes at L. S. altid kun vil lade sin Holdning til et-

hvert samfundsøkonomisk Spørgsmaal bestemme af rent saglige Grunde.

Intet af de nuværende politiske Partier er egnet til denne store Opgave; de er overhovedet uegnede til et virkelig dybtgaaende, sagkyndigt Arbejde for Samfundet. For det første repræsenterer hvert af de nuværende større politiske Partier et besynderligt Sammensurium af snæversynede Klasseinteresser og nogle overgemte Teorier og Slagord, der opstod i forrige Aarhundrede, da de saakaldte frie Forfatninger blev til, men som Udviklingen forlængst er løbet fra, som ikke er i Stand til saglig at løse et eneste Samfundsproblem i Nutidens højst sammensatte og vanskelige Erhvervsforhold, men som stadig som Trossætninger staar fast paa de politiske Partiers „Programmer“ og udslynges paa deres „Vælgermøder“ til Lede for hele den tænkende Del af Befolkningen.

Det partipolitiske System har i det hele spillet Fallit. Det er for det første Middellaadighedernes Regeringssystem. Det er betegnende, at de politiske Partiers Førere i Reglen er Personer, der ikke, inden de gik ind i Politik, paa noget særligt fagligt Omraade i Samfundet har ydet den fremragende sagkyndige Indsats, der alene turde være Adkomsten til Deltagelse i Statens Styrelse, men derimod er behændige Stræbere, der ved kraftige Albuer og Intriger samt store Stemmemedler, der plejer at gøre Indtryk paa Vælgermøder, har boret sig frem til Førerstillingen. Den Lovgivning, der udgaar fra saadanne Føreres „Forlig“ eller Krompromiser, og som vedtages af Rigsdagens menige, ligeledes usagkyndige Medlemmer, bærer overalt Halvhedens og Dilettanteriets Præg; intet Spørgsmaal kan saglig undersøges tilbunds i den parlamentariske Forsamling; dertil er der ikke Tid for Tovtrækning, Intriger og Jagt efter politiske Fordele.

Det partipolitiske System har imidlertid ikke blot gjort den lovgivne Forsamling til et Udtryk for Middellaadighed og Evneløshed; det har splittet denne Forsamling i en Række indbyrdes stridende Grupper og gjort Rigsdagen til en Diskussionsklub med stadige personlige Angreb. Det eneste, de politiske Partier synes at kunne enes nogenlunde og i Stilhed om, er Fordeling af Benene

Men nu skal det være Slut med al denne golde Splittelse og Korruption, med de politiske Manøvrer og Partiførernes Forsøg med store Stemmemedler paa Vælgermøderne at dække over deres saglige Tomhed og Forlorenhed. Folket har mistet Interessen for disse Vælgermøder og disse Førere;

Folket vil have saglig oplysende Tale om Samfundets alvorligste Problemer. Under den manglende Tilslutning til politiske Møder i den sidste Tid har Partipolitikkerne fundet paa at lade flere Partier optræde til Kamp paa samme Møde, men selv disse politiske Tyrefægtninger eller Boksekampe er Befolkningen blevet træt af. Tidens haarde økonomiske Tryk er for alvorligt til, at Samfundsanliggender længer kan betragtes som en Folkeforlystelse.

L. S. vil søge overalt i Landet at holde større, saglig oplysende Møder, der med Fjernelse af al Partipolitik og al Klasseforskel vil belyse de for Landbruget til enhver Tid foreliggende alvorlige økonomiske Spørgsmaal; disse Spørgsmaal er i den nuværende Tid simpelt hen Livsspørgsmaal for vort Landbrugserhverv. L. S. vil dernæst søge at oparbejde en saglig oplysende, upolitisk Landbrugspresse overalt i Landet og skabe en stærk Organisation. Vi véd, hvor langt andre Dele af Befolkningen er naaet ved en stærk Sammenslutning, navnlig Arbejderne gennem deres Fagforeninger. Det er paa Tide, at der skabes en gavnlig Modvægt mod saadanne og andre mægtige Sammenslutninger, saasom Sammenslutninger af Haandværkere, Handlende og Industridrivende (Lav, Truster o. l.). L. S. skal være en fast tømret og stærkt disciplineret Landbrugernes Fagforening i bedste Forstand, der virksomt og praktisk kan tale Landbrugets Sag i alle økonomiske Spørgsmaal. Staar vi enige og faste, løser alle indre Stridigheder under fredelig, saglig Forhandling, hvorfra al Selvhævdelse og Stræberi maa være bannlyst, og slutter alle eller langt det overvejende Flertal af Landbrugere, smaa og store, sig til L. S., vil L. S. vinde Magten til at sætte sine berettigede Krav igennem.

Da L. S. ønsker til enhver Tid at tage praktisk, saglig begrundet Stilling til hvert foreliggende Spørgsmaal, vil vi ikke saaledes som de politiske Partier proklamere noget Partiprogram med Teorier, som Bevægelsen bagefter skal bindes af, og lige saa lidt ønsker vi at overbyde disse Partier ved en Løftepolitik, der efterhaanden har ødelagt Statens Finanser, ved et mægtigt System af Understøttelser eller Almisser, snart til en Del, snart til en anden Del af Befolkningen. L. S. ønsker for Landbruget ingen Almisser, ingen halv og saglig uholdbar Understøttelseslovgivning, men simpelthen kun Landbrugernes Ret.

L. S. skal derfor indskrænke sig til at fremsætte visse store Retningslinjer, som efter moden Overvejelse maa anses for de rette og forsvarlige under den nuvæ-

rende alvorlige Nødsituation for det danske Landbrug. Retningslinjer, der netop er reelt begrundet ved denne Nødsituation og begrænset til denne. Dersom der kommer andre Tider, med ændrede Forhold for Landbruget, forbeholder vi os at stille andre Krav, men altid kun saglige, upolitiske Krav, der tjener til hele Landbostandens og hele Landets Vel.

1. I de seneste Aar og navnlig siden 1930—31 er der sket en katastrofal Nedgang i det danske Landbrugs hele økonomiske Stilling. Tager vi f. Eks. Aaret 1924 til Udgangspunkt, da sætter vi Landbrugets Indtægter og Udgifter i dette Aar til Pristallet 100, saa er Pristallet paa Landbrugets Indtægter siden den Gang og nu, i 1932 sunket fra 100 til ca. 30, medens Pristallet paa Landbrugets Udgifter kun er sunket til ca. 65. Det er en mægtig eksistensødelæggende Uret, der her i disse Aar er begaaet af Samfundet mod det danske Landbrug, og som er udtrykt i disse Tal. Og det, Landbruget nu kræver af Samfundet, er ikke Almisser, Understøttelseslovgivning, men, som vi før sagde, kun vor Ret, vor Ret til at faa det nævnte uretfærdige Værdi-Misforhold hævet. Misforholdet fremkommer derved, at medens Priserne paa alle Landbruget vigtigste Produkter og Salgsvarer er sunket til ca. $\frac{1}{3}$ af de tidligere Priser, har Størstedelen af det øvrige danske Samfund gennem en Række Sammenslutninger, Fagforeninger, Arbejdsgiverforeninger, den til disse to Organisationer knyttede Forligsinstitution, gennem Haandværkerlav, Truster og Karteller, forstaaet kunstig at holde deres Lønninger og Priser oppe paa et Stade, der ikke ligger væsentlig under Lønnings- og Pristadet i 1924 og i hvert Fald kun er sunket uforholdsmæssig lidt i Sammenligning med Nedgangen i Landbrugsprodukternes Pris; og samtidig har Staten og Kommunerne ødslet med Statens og Kommunernes Penge til tvivlsomme kulturelle Formaal og et planløst Understøttelsessystem i et saadant Omfang, at Skatterne paa Landbruget hviler med samme Tyngde som før, og som om den nævnte vældige Prisnedgang for Landbruget ikke har fundet Sted.

L. S. maa da som Landbrugets Ret kræve, at Samfundet under den ene eller anden Form bringer dette Værdi-Misforhold ud af Verden, saaledes, at der igen bliver Ligevægt mellem Landbrugets Indtægter og Udgifter, som der var i 1924. Dette kan ske paa én af to Maader:

1) Man kan gaa den Vej, man er gaaet i Tyskland ved Nødfor-

ordninger, idet Staten ved disse særlige Love har skaaret alle Samfundets Priser og Lønninger ned med en bestemt Procent, ikke blot Arbejds lønninger og Embedsmændslønninger, men som gavnlige Modvægt herimod tillige Husleje, Bankrenten og Butikspriser, der er fastsat af Sammenslutninger af Handlende, Haandværkere og Industridrivende (Lav, Karteller og Truster). Naar Butikspriser og Husleje skæres ned i samme Forhold, som Landprodukternes Pris er sunket, faar Arbejderne og Embedsmændene jo ingen reel Nedgang i deres Kaar ved, at Arbejds lønnen sænkes. L. S. ønsker ingen Nedsættelse af Arbejdernes eller Embedsmændenes Realløn, vi ønsker, at disse Befolkningsklasser reelt maa kunne bevare det høje økonomiske Stade, de gennem deres Organisationer har naaet, inden Verdenskrigen bragte Forstyrrelse i alle Forhold. Vi ønsker for Landbrugerne kun Retfærdighed i Forhold til Arbejderklassen og til de andre Befolkningsklassers Priser og Lønninger sættes paa det Stadium, at der bliver en berettiget Ligevægt mellem, hvad disse Befolkningsklasser faar, og hvad Landbruget faar for sit Arbejde, for sine Ydelser og Produkter.

2) Men man kan ogsaa gaa den Vej, at man lader Værdien af Landets Mønt i Forhold til Udlandets Mønt synke til et saadant Stade, at Landbruget ved at faa mere for sine Varer i Udlandet opnaar den nævnte retfærdige Ligevægt mellem sine Indtægter og Udgifter.

Den førstnævnte Vej, 1), kræver en stærk Regering, og da vi ikke har en saadan her i Landet under det nuværende partipolitiske Regeringssystem, maa L. S. som en simpel Retfærdighed mod Landbruget kræve, at den under 2) angivne Vej følges, altsaa, at der enten indføres en fri Valutaordning, hvorved Kronen finder sit naturlige Leje, eller der fastsættes Valutakursus, hvorved Kronen sættes i et rimeligt Forhold til Levnedsmidlernes Produktionsomkostninger. Herved kan der bidrage væsentligt til, at den nævnte Ligevægt mellem Landbrugets Udgifter og Indtægter naas.

Forener jer, Bønder!

—0—
Skal hvad der blev bygget i hundrede Aar nu splittes og ødes igen? Skal Bønderne drives fra Hus og fra Gaard, Hvor driver da Landet vel hen? Og har vi da ikke, før alt er forbi, en Smule at skulle ha' sagt? Nej, splittede maa vi os finde deri, men samlede er vi en Magt!

Vi er ingen lovløs og krævende Hær.

om Almisser spørger vi ej
Vi agter at svare vor Gæld til enhver,
naar blot vi dertil øjner Vej
Vi tager vor Tørn og vi dyrker vor Jord,
saa andre beriges derved;
men sætter vi Føden paa Samfundets Bord,
saa maa vi vel selv spise med!

Forener jer, Bønder, fra Sønder og Nør,
vor Føde af Jorden skal gro,
saavel for den Mand, som har hundrede Køer,
som den, der har een eller toj
Ej Baand og Partier maa skille os her
og dersom vi samlede staar, kanske der igen for det Land, vi har kær,
vil oprinde lysere Kaar.

KAREN HEGNGAARD.
(Efter Landboværnet).

Henstandsloven.

—0—

Ogsaa Henstandsbeviser for Juni Termin 1922 vil kunne belaaes i Nationalbanken!

1 Dagspressen for Fredag den 26. August kunde man læse følgende: I en Skrivelse fra Nationalbanken, dateret den 22 Aug. 1932, har de samv. danske Landboforeninger modtaget Svar paa deres Henvendelse at 18. August s. Aar.

Nationalbanken meddeler, at Henstandsbeviser for 1932 vil kunne belaaes i Nationalbanken, naar Kreditinstitutionerne efter Udlobet af den sædvanlige Henstandstid kan godtgøre, at de paagældende Skyldnere, trods rimelige Bestræbelser ikke har kunnet fremskaffe de til Terminydelsesternes Betaling fornødne Beløb.

Det var paa Tide, Henstandsloven udvidedes til at omfatte ogsaa denne Termin, ja det var en absolut Nødvendighed, thi at Juni Termin 1932 er den sværeste, nulevende danske Landmand har oplevet, er der ingen Tvivl om.

Uden denne Udvidelse havde vi været ude for den Besynderlighed, ja, Uretfærdighed, at de, der allerede i 1931 maatte opgive at betale Renter, fik een eller to Terminers Henstand, medens de, der ved at skrabe Bunden i 1931, ja maaske ved at stifte Laan og Regninger, fik klaret Renterne i disse Terminer, men nu ikke kan mere, at disse sidste nu maatte give op overfor Juni Termin 1932.

Nu har L. S. lige siden Bevægelsens Start kæmpet for en Moratorieordning for nødstedte Landbrugere, og er end Henstandsloven, selv med denne ialt Fald foreløbig sidste Udvidelse, langt fra saa god, som den burde have været, saa er den dog et Resultat af L. S.s Arbejde, som vel er værd at notere. Hvor mange Landejendomme vilde ikke inden 1932 være „taget til brugelig Pant“ om ikke vi havde faaet Henstandsloven?

Og hvem andre end L. S. har rejst Kravet, og atter og atter utrættelig ført det frem? Vel skal det ikke underkendes, at Kreditforeningerne forlængst har stillet sig forstaaende og velvillig ved vor Side, og ligesaa har Landboforeningerne siden Foraaret støttet vort Krav, At Husmandsforeningerne ikke, trods Opfordring, har meldt sig som Deltagere i dette Arbejde var og er beklageligt.

Det ligger jo slet ikke saa mange Maanedes tilbage, da var baade Regering og Rigsdag rørende enige om, at Henstand eller Moratorium, var der ingen „ansvarlig“ Politiker, der kunde gaa ind for, af Hensyn til den hellige Realkredit. Ak ja, Ansvar og ansvarlig.

For blot et Aar siden lod det altid, at hvad der ikke kunde staa maatte falde, betal til Dag og Dato, ellers Tvangauktion; nu er der dog skaffet Pusterum for mange, men desværre er der allerede afholdt sørgelig mange Tvangsauktioner.

Vel siges der jo fra visse Sider, at Henstandsloven var kommet ogsaa uden L. S.s Indsats, det var simpelthen nødvendig. Ja, den er nødvendig, men at den var kommet „af sig selv“, nej jeg tillader mig at tvivle. Og lige saa forkert er det, naar der siges, at den Henstand er intet værd, da det er

vanskeligt, at Tiderne forbedrer sig saadan til 1934, at vi kan klare baade den gamle og den nye Ydelse.

Det sidste er meget muligt, intet Menneske kan i Dag ane noget om, hvordan det erhvervsøkonomisk vil se ud i 1934. Men kommer Tid, kommer Raad. Naar vi ikke tager Henstandsloven for mere eller mindre end den er: En midlertidig Foranstaltning, der holder de vanskeligt stillede Landmænd oven Vand — da er Henstandsloven noget, ja for mange meget værd.

Lovens Betydning afhænger jo i allerhøjeste Grad af, hvad der følger efter, men der vindes Tid til at arbejde for de virkelige, de varige Foranstaltninger med Endemalet: Landbrugets Rentabilitet.

Der er vundet Tid og vi siger „Fremad paany“. — Henstand med denne Terminsydelse for Landbrugere er ogsaa i høj Grad af Betydning for Landbrugernes Forretningsforbindelser iblandt Haandværkere, Købmænd, Fodetstofferretninger o. s. v. At Kontoen disse Steder i mange Tilfælde i højeste Grad trænger til et Afdrag er indlysende, thi i al Almindelighed kan man sikkert sige, at disse har strakt sig videst muligt med Kredit til Landbruget, men vi maa jo ikke overse, at de Forretningsdrivende, der staa saa direkte i Forbindelse med Landbruget, ogsaa i Dag staar midt i de samme Vanskeligheder, og kan Henstanden derfor bevirke et Beløb, som nu i Efteraaret skulde være skrabet sammen til Terminydelse, nu i Stedet for kan gaa ind i Forretningslivet, da kan sikkert ogsaa dette i nogen Grad bidrage til en Lettelse i Erhvervslivet, give den uundværlige Tro paa kommende bedre Tider en haardt tiltrængt Støtte.

Det er ret interessant at se Landboforeningerne indsende en Skrivelse angaaende Henstand ogsaa for Juni Termin 1932, dateret den 18. August, og allerede den 22. s. M. svarer Nationalbanken bekræftende og velvilligt derpaa.

L. S. har fremløst Kravet atter og atter, men hvornaar har vi faaet et imødekomende Svar? Vi er taknemmelige for Støtten fra Landboforeningerne, men d'Hr. derinde i Nationalbanken, hvordan med dem, staa L. S. ikke særlig højt i Kurs paa deres Børsliste? Er det Tilfældet, da maa det være vor Trøst, at Følelsen er gensidig, L. S. lider ikke af haabløs ugenældt Kærlighed til Nationalbankens Ledelse; vi har en til Vished grænsende Formodning (Hr. Aage Bernstens Udtalelse til Knud Bach og Moesgaard Kjeldsen) om, at den Tvangsaflevering af fremmed Valuta, til en vilkaarlig ansat Kurs, vi de sidste trekvart Aar har været underkastet, har paaført Landbruget et Tab, mod hvilket Krise-laanen er en Draabe i Havet. Vel ved vi, at det ikke er Nationalbanken, der har lavet Valutaloven, eller taget hele den Fortjeneste paa Sterlingen, som Landbruget har tabt, men Forbindelsen mellem Nationalbanken og Regeringen er jo meget intim.

Nationalbanken har ikke forvoldt Misere, men den har intet gjort for at hjælpe Erhvervene over den. Er vor Diskonto, vor Rentefod krisetidssvarende, tværtimod.

Henstandsloven giver en kort Frist, nu gælder det om at udnytte Tiden.

Andelspenge.

—0—

Ved Udbetalingen i Tirsdags i Humledal Mejerikreds fik adskillige af Interessenterne deres Mælkepenge udbetalt med Andelspenge, og dermed har Andelselskabet Jord, Arbejde, Kapital faaet Fodfæste paa Bornholm, som hidindtil var den største af vore Landsdele, hvor Andelspengene ikke brugtes.

Det Beløb, der sættes i Cirkulation, var vel ikke ret stort, men da Kredsen jo er ene og lille, kan det ikke forventes, at den er i Stand til at holde større Pengebeløb i Omsætning. Foreløbig er Maalet kun at vænne Befolkningen til at betragte Andelspenge som ligestillede med Nationalbankpenge og derved faa Folk til at bruge disse nye Penge i det daglige i Stedet for at indløse dem med Nationalpenge ved første Lejlighed.

Naar efterhaanden Kredsen bliver større og der — forhaabentlig snart — dannes nye Kredse i

andre Mejeridistrikter eller Sogne, bliver Andels-Pengenes Kredsløb større, og der skabes da Mulighed for at holde større Summer i stadigt Omløb, idet Pengene jo ikke behøver at holde sig inden for sit Hjemsteds Enemærker, men forsynet med Lokalkredsens Formands og Kasserers Underskrifter frit kan vandre overalt. Indløses de i en fremmed Kreds, bliver de blot sendt hjem pr. Efterkrav.

Det turde være paa sin Plads her at forklare, hvad Meningen er med Andelspengene.

Mange tror, at Andelspengenes Opgave er at forøge Seddelmængden, idet Nationalbankens stadig er nødt til at være i Omsætning for at give Rente, og saa desuden at bruge Andelssedler.

Men det er kun en uundgaaelig Følge af Systemskiftet; thi var Meningen den at forøge Seddelmængden, uden at forøge Dækningen, vilde det være en skadelig Inflation.

Nej, Opgaven er mangesidig, bl. a. at faa Renten bragt ned, at faa Pristallet kontant, at reducere Arbejdsløsheden, at faa Skattebyrden ud af Venden, og for at naa alt dette er den første Betingelse den at faa indløst Danmarks Grundværdier og sikre sig Retten til og dermed Renten af de fremtidige ved at købe 1. Pant i disse med Andelspenge, der udstedes derpaa.

Man vil forstaa, at Andelspenge, udstedt paa 1. Pant, ikke har Nationalbankpenge som Dækning, men 1. Pants Obligationer. De kan altsaa ikke ombyttes.

Naar det drejer sig om at købe de Obligationer, som private nu er i Besiddelse af, skal de naturligvis betales med Nationalbankpenge, som skaffes tilveje ved gradvis at tage dem ud af Omsætningen og erstatte dem med Andelspenge. Efterhaanden som 1. Pants-Obligationer købes, indgaar de som direkte Dækning for Andelspengene, der saa ikke hedder „Andelskroner“ men „Andele i Grundværdi“ (Dele af Obligationer).

Vort Pengevæsen vil saaledes altid være i det rigtige Forhold til vore Grundværdier, og da Grundværdierne udtrykker den Varemængde, Jorden yder, vil der være tilvejebragt den første Betingelse for, at Prissvingninger kan undgaas.

Obligationerne indlægges i offentlige Kasser (Kommune- eller Statskasse), og vore Prioritetsrenter vil gaa derhen, hvortil nu Skatterne gaar. Skatterne kan altsaa nedbringes med Prioritetsrenternes Beløb. Forøvrigt er det Meningen at sætte Renten af 1. Pant til omkring 2 pCt. p. a. Man vil være i Stand til at holde Rentefoden saa langt nede, fordi Danmark for Tiden raader over 3 Milliarder Kroners Grundværdi — der vil altsaa være Basis for 8 Gange saa mange Penge som nu — og med denne Mulighed for Pengeudstedelse vil Rentefoden kunne dirigeres.

Nu maa man ikke tro, at fordi der er Grundværdier til et Beløb af 3 Milliarder Guldkroner, det saa er Meningen at sætte et tilsvarende Beløb Andelskroner i Omløb; det behøves nemlig ikke og vilde forhøje Prisniveauet. Snart vil nemlig Andelspenge ind sættes paa Rente (som Indlaan), og da bringes disse atter i Omsætningen. Befolkningen bestemmer paa denne Maade ubevidst, hvor mange Sedler Handelsomsætningen kræver.

Andels-Pengene bringer Hjælp til saavel By- som Landbefolk-

ningen. Thi mangt et Arbejde maa nu nedlægges eller udskydes til senere Tider, fordi der ikke er Raad til det. Renten af de laante Penge er saa høj, at den ikke kan udredes af Indtægten paa vedkommende Arbejde.

Andelspengenes Idé er den, at saa snart der skabes ny (mere) Grundværdi, vil denne udmøntes og gives til Grundværdiskaberen som Arbejds løn imod 1. Pant.

Pengene skal altsaa ikke forrentes, men tilbagebetales (amortiseres) i samme Grad, som den skabte Grundværdi skønnes at ville dale. Men til 1. Prioritets-haver (Kommunekassen) svarer en Grundværdiafgift.

Man vil herudaf forstaa, at ethvert Arbejde, der forøger Danmarks Grundværdi — med andre Ord: ethvert Arbejde, der er paa-krævet, efterspurgt, kan — takket være Andelspengene — udføres, uden at der behøves at spørges, om det bliver i Stand til at give private Pengeudlaanere (hvad Kreditforeninger jo i Virkeligheden er) Rente.

Det var med dette for Øje, at Andelselskabet Jord, Arbejde, Kapital, forsamlet til Landsstævne i Fredericia forrige Maaned, sendte følgende Erklæring til Regering og Rigsdag.

„De danske Grundværdier skabt ved Fortidens og Nutidens positive Arbejdsindsats, er vurderet til over 3 Milliarder i Guld.

Paa Basis af dette „nationale Guld“ kan det danske Samfund fremstille alle de Penge, det har Brug for.

Vi finder det derfor ikke alene forretningsmæssigt, men ogsaa moralsk uforvarligt under Nutidens økonomiske Kaar at laane Papir i Udlandet for 50 Mill. Kr.

Vi protesterer paa egne og den kommende Slægts Vegne imod en saa meningsløs og samfundsskadelig Økonomi, der for Papirets Skyld ofrer Landets reelle Værdier og Produktionskraft. Dersom Regering og Rigsdag ikke er fortrolig med Andelselskabets Arbejde og Finansieringssystem, stiller vi gerne de vundne Erfaringer i Disposition. Vi garanterer for, at dersom Regeringen vil tage Hensyn til bevislige Kendsgerninger, illustreret gennem Selskabets Arbejde, vil man ikke have nødig at laane i Udlandet.

Vi kan selv fremstille de fornødne Pengemidler med større Sikkerhed end det fremmede Papir, vi laaner. Hvorfor saa binde et nødstedt Samfund til nye tunge Rentebyrder?“

Vi rækker nu Haand til alle bestaaende politiske Partier, Pengeinstituter, Fabrikanter, Handlende, Arbejdere, Landbostand og i Særdeleshed til hele den arbejdsløse Hær og tilbyder Samarbejde til at føre vort Samfund ind til bedre Tider.

Olsker pr. Tejn, d. 14. Septbr. 1932.
Anton Dam.

Nedsaltning af Sild.

—0—

Høstsild regnes for den fedeste Sild, og de er derfor de bedste til Nedsaltning. Man maa sørge for at faa dem paa det rigtige Tidspunkt, inden de om Efteraaret faar kastet Rognen; thi saa egner de sig ikke saa godt her til, da de let kan blive tørre.

Spegesild

Saa snart man har faaet Sildene hjem, nedlægges de i Balje eller et Fad, rigeligt bestrøet med Køk-sensalt. De ligger her et Par Timer, for at Blodet kan trække ud,

og der maa jævnlige røres om i dem. Saa tages de op, tørres af i et Klæde og nedlægges derefter i en Krukke eller Bøtte. Sildene lægges fast ved Siden af hinanden med Ryggen nedad. Imellem Lagene strøes Salt, og efter det sidste Lag Sild lægges et særlig tykt Lag. En Tallerken eller et Trælaag, der kan gaa ned i Krukken eller Bøtten, lægges over, og der anbringes en tung Genstand, en Sten eller lignende herpaa, og Sildene opbevares i Kælderen. De maa staa 1—1½ Maaned, før man kan begynde at bruge af dem.

Groft Køk-sensalt regner jeg for det bedste til Nedsaltning af Sild, og der beregnes ca. 1 kg til en 20—30 Sild.

Kryddersild.

Til 40 Sild tages ½ kg Køk-sensalt, 20 gr. Allehaande, 30 gr. Peber, 15 gr. Nelliker, et Par itubrækkede Laurbærblade og 30 g Puddersukker.

Sildene renses, idet Hovedet tages af, hvorved Indvoldene følger med, og de aftørres i et Klæde. De nedlægges ligesom Spegesild, og imellem Lagene drysses Salt og Krydderier blandet sammen. Øverst drysses et godt Lag Salt, og Presse lægges paa. Sildene kan bruges efter en 3 Ugers Forløb.

Kryddersild med Saltlage.

Hertil vælges helst smaa Sild. Der laves en Saltlage af Køk-sensalt, der opløses i kogende Vand; den afkøles og hældes over Sildene. Saaledes staar de et Par Dage, tages saa op og lægges i en Sigte, for at Saltlagen kan løbe af. Til 40 Sild bruges 50 gr sort Peber, 30 gr Salpeter, 50 gr Ingefær, 50 gr Allehaande, 10 gr spansk Peber, 20 gr Kardemumme, lidt Kanel, spansk Humle, et Par itubrækkede Laurbærblade og 175 gr. hvidt Sukker.

I Bunden af en Bøtte eller Krukke lægges et Lag groft Køk-sensalt, herpaa lægges Sildene, som man nedlægger Spegesild, og imellem Lagene drysses Krydderierne. Den Saltlage, der løb af Sildene, da de blev lagt i Sigte, hældes nu over, idet man sier den gennem et Stykke klart Tøj. Øverst strøes et Lag Salt, og Sildene lagres med Presse paa ca. 3—4 Uger.

Kryddersild med Eddike.

Til 40 Sild blandes ½ kg groft Køk-sensalt, 20 g sort Peber, 20 g Allehaande, 10 g spansk Humle, et Par itubrækkede Laurbærblade og 100 g Sukker

Sildene strøes ned med Køk-sensalt og staar saaledes Natten over. Næste Dag stryges de af i et Klæde og nedlægges ligesom Spegesild; Krydderierne strøes mellem Lagene, og Sildene overhældes med ¼ l Eddike. Der lægges Presse paa, og efter ca. 3 Ugers Forløb kan Sildene bruges.

Fru Meta.

Fra Uge til Uge.

—0—

Dødsfald.

Agent Fr. Pedersens Hustru Fru Anna Marie døde i Tirsdags efter længere Tids Sygeleje paa Allinge Sygehus, 58 Aar gl. Begravelsen finder Sted Søndag.

Biografen

har paa Søndag en spændende Film ESTHER paa Programmet. I Tilgift oprulles Billeder fra Europas største Badested Ostende.

Der er ny Musikledsagelse. Børn har ingen Adgang.

En Pige

kan faa Plads 1. Novbr. paa
Bækkegaard i Olsker.

Se Vinduet

Fredag og Lørdag.
Bemærk Priserne.

G. Jørgensens Slagterforretning
Tlf. Allinge 66.

En flink Pige

kan faa Plads straks eller 1. Okt.
paa Baasegaard pr. Hasle.

Jagten aflyses

paa Bækkegaard, Bakkegaard,
Skovly, Kildesgaard og Vævergd. s
Grunde i Olsker.

Jagten aflyses

paa Langegaard i Rutsker.

Husk Husflidsforenin-
gens Fest
i Aften!

Sportsfest

paa Finnedalen

Søndag den 25. ds. Kl. 15
afholdes stort **Motorcykle-
Rodio** (Konkurrenceløb) paa
Banen syd for Hotellet. Alle inter-
essererede indbydes. — Fri Entree.

Derefter Koncert og Danseaften
under Ledelse af Hansens Orke-
ster, Svaneke.
Servering til Kl. 1.

I Sandvig Vang

er al ulovlig Jagt forbudt paa det
strengeste. — Omstrejfende Hunde
nedskydes.

Samtlige Avlsbrugere.

I Anledning af en Fami-
liefest er Trykkeriet og
Bladets Kontor lukket
i Morgen Lørdag.

Nyt Lager i Skotøj

Meget nedsat i Pris.

Allinge Fodtøjsmagasin

Niels V. Grooss

Blikkenslager.

Aut. Gas- og Vandmester.

WC, Kloak- og Centralvarmeanlæg.
Tilbud og Overslag gratis.

Nu er det pass. Tid

at efterse sine

Kakkelovne. Muligt mangler Riste
eller andre Dele skal fornyes og
skaffes fra Fabrikken, hvilket kan
være nogle Dage. — Ligeledes bør
Murværket i Ovnene efterses, saa-
fremt det ikke er fuldstændig i Or-
den maa det repareres, da Ovnene
ellers ødelægges for hurtigt, og
den giver en uensartet Varme. —
Riste og Reservedele, Rør, støbe
og Plade, ildfaste Sten og Ler.
Ovnkit haves paa Lager og an-
befales til billigst mulige Priser.

Stort Lager af alle Ovne fra
C. M. HESS.

P. C. Holm, Allinge.

Jagen og Skyden

samt Hyldebærplukning er forbudt
paa min Grund.

Schou, Hammershus.

100 Tdr. meget fine

Spisekartofler

sælges billig. Bringes overalt.

C. C. Andersen.

Tlf. Allinge 124 v.

Køb Konfirmations-Uret

og Konfirmationsgaven i

Allinge Ur- og Guldsmedeforretning

Stort Udvalg — Billige Priser

Conrad Hansen, Allinge
Telefon 140

Husk

at bestille

Nordbornholm
for Oktober
Kvartal!!!

For at undgaa Standsning i Til-
sendelsen af Nordbornholm maa
Bladet bestilles gennem Postvæse-
net for Oktober Kvartal inden den
27. ds.

Det er kun 1 Krone, og Kvitte-
ringen kan benyttes som Betaling
for Avertering i det nye Kvartal.
Alle Abonnenter har saaledes Ret
til en gratis Annonce til dette Be-
løb eller kan faa en tilsvarende
Rabat paa Avertering.

Konfirmations-Udstyr

til Drengene og Piger.

Nyheder hjemkommer til vore bekendte billige Priser.

Nordlandets⁸ Handelshus

Kul, Koks og Briketter.

MJS „ZEPHYR“, SJS „POUL MØLLER“ og MJS „PRIMO“,
er nu udlossede, og vi har rigeligt Lager af
Engelske Husholdningskul,
Tyske Husholdningskul,
Magre Nøddekul,
Knuste engelske Koks,
Knuste westphalske Koks,
Hele westphalske Koks
og Briketter.

Kvaliteterne er de bedste og Priserne er de billigste i

Produkten.

Grammofon=Naale

er igen paa Lager i de
sædv. 2 gode Kvaliteter
NORMAL til 1 Kr. pr. 200 Stk. CONCERTO til 1,50 Kr. pr. 200 Stk.
MARCKMANN, HASLE

Kofoed & Mortensens Byggeforsretning

Ligstøj og Ligsenge. Ligkistelager Ordning af Begravelser.
Telefoner 77 og 79.

Spar ikke i Aar paa den billige
Superfosfat til Vintersæden, men
giv Rugen 2 à 3 Sække og Hve-
den 3 à 4 Sække pr. Hektar. Paa
Mosejorder og Sandjorder bør des-
uden gives 1 à 1½ Sæk Kaligød-
ning pr. Hektar.

Husk,
at Saasæden
skal afsvampes
med Sanagran.

Vil De købe billigt? — saa gaa hen i Cykle-Importen i Nygade.

Dæk fra 1,90. Slanger fra 0,95. Cykler renses og lakeres for 8,00
Komplet Radio-Apparat fra 100 Kr.

Alle Reparationer af Cykler og Radio udføres meget billigt.

Erbødigt **Henry Nielsen.**

Møllers Bogbinderi

Tlf. 865. **Chr. Dideriksen, Rønne.** Tlf. 865.
Indbinding af Bøger. — Protokolfabrik. — Papirvarer.
I. Kl. Arbejde. — Rimelige Priser. — Hurtig Levering.
Leverandør til Biblioteker, Foreninger og Øens største Forbrugere.

Symaskine Reparation

Ved De at alle gamle Symaskiner kan blive lige saa gode som nye
igen, naar De henvender Dem til

Symaskinespecialist O. E. Pedersen,
Røgerihuset, SANDVIG, Tlf. 55 modtager Besked.

Saa til Fagmanden, naar Deres Cykle skal repareres!

Jeg fører Varer til samme Priser som Importforretningerne,
og Kvaliteten er endog bedre!

Nye Cykler fra 49,50. Dæk fra 1,85. Slanger fra 0,90. Baghjul fra 7,50
Forhjul 2,50. Kæder 1,15. Pedaler 1,50. Kjolnet 0,55. Klokker 0,25

Cyklehandler A. Mikkelsen,

Tlf. Allinge 102.

De Averterende

anmodes høfligst om at indsende vort Tilgodehavende for Annoncer
paa tilsendte Indbetalingskort, Postkonto Nr. 14146, hvilket er den
billigste og bekvemteste Maade. Alle Indbetalingskortets 3 Dele maa
være udfyldte ved Indbetalingen, men Deres Postbud vil være Dem
behjælpelig hermed og modtage Beløbet + 5 Øre i Porto mod Kvit-
tering paa Postbeviset.

Mejeriet Kajbjerggaard Flødeis Flaskefløde

Vi anbefaler vor Flødeis og vor Flaskefløde.

Hos vore Forhandlere i Allinge-Sandvig, Tein, Olsker Brugsforening
og i Hasle kan alle Sorter Flødeis faas uindpakket uden forudgaaende
Bestilling. — Bestillinger paa indpakket Is modtages gerne overalt.

Ring til Allinge 86 og Isen bringes.

Vore øvrige Mejeriprodukter bringes i Erindring.

Frelsens Hær, Allinge

afholder Høstfest paa Hammershus
Torsdag d. 29., Fredag d. 30. ds.
og Lørdag d. 1. Okt. Kl. 8.

Sang og Musikunderholdning af
Solistsanger Christensen fra Kbh.
Fredag Hasle Strengemusikkorps.
Hanmonihamusik hver Aften.

Engholm

i Olsker, Areal ca. 19. Td. Land,
er til Salg. Udbetaling 3.000 Kr.
Andersen, Dalegaard.

Ung Pige søger Plads
til 1. Nov. i en af Byerne ved ind-
vendig Gerning. Henv. til Fru Rø-
mer, L. Vedbygaard. Tlf. Kl. 78y.

Øverretssagfører

Jac. Jensen.

Inkassationer, Ejendomshandler. Doku-
mentskrivning, Dødsbehandling m. v.

Kontor i Allinge:
(Bogtrykker Gornitzkas Ejendom).
Træffes personlig hver Fredag Kl. 11-1.

Briller

Stort Lager af alm.
og moderne Briller
og Etuier.

Fineste Glas. Lægerecept exp.

Conrad Hansen,
Allinge.

BIOGRAFEN

Søndag Aften Kl. 7,30.

ESTHER.

Roman om Kurtisanernes Glans
og Elendighed. Poul Wegener
m. fl. kendte Skuespillere.

Et Besøg ved Badestedet
Ostende.

Børn har ikke Adgang.

Bornholms Spare- og Laanekasses

Afdeling i Allinge.

Kontortid 9—12 og 2—4.

Renten af Indskud er paa
3 Mdrs Opsigelse 4,5 pCt. p. a
Alm. Sparekassevilkaar 4

Boxer udlejes.

Gratis og portofrit sendes vort
nyttige og rigt ill. Katalo-
g med Gummi, Sani-
tets- og Skæmtartikler samt Ur, Bø-
ger og Postkort.
Samrødet, Afd. 51. Kbhvn. Hl.

Den fikse Konfirmations-Sko

faas til rimelig Pris hos

C. Larsen, Vestergade.

Aktieselskabet
Hasle Bank
modtager Indskud paa Ind-
laansbog og Folio, Termins-
ydelse til Kreditforeninger,
ordner Kreditaan m. m.

Avismakulatur,

rene Aviser, bundtet i Pakker a
5 kg (ca. 300), sælges for 75 Øre

Allinge Bogtrykkeri.

Forretningskonvolutter
sælges med Firma for kun 8 Kr.
pr. Mille.

Allinge Bogtrykkeri.

Fortsat fra forrige Nr.

En Aften, da Børnene var i Seng, sad han og hørte paa Pensionærtindens Beretning om den lille Pige. Hun fortalte vidt og bredt . . . en lang Historie med mørke, oprivende Enkeltheder. Gang imellem havde hun, med god Grund, paa Fornemmelser, at hun trængte den fremmede Gæst.

„Naa, næ-æ, fortæl De kun videre“.

„Det sidste Sted, hvor hun var her ude paa Landet, blev hun nu behandlet mere som et Dyr end et Menneske. Vi talte sammen om det, mange af os. Politiet skred da endelig langt om længe ind . . .“

„Har hun da slet ingen Paarørende?“

„Nej! Som sagt, hun er født i København . . . unge, letsindige, ugifte Mennesker, der har sat Barret ud for at blive fri for Ansvar, og saa er det gaaet saadan ansvarsløst fra Haand til Haand.“

„Hvad var det for Folk, Forældrene?“

„Dannede Mennesker, pæne Mennesker begge to“.

„Naa-aa, pæne?“

„Ja-a, saadan i andre Retninger, mener jeg naturligvis. Hverken drikkefældige eller i Konflikt med Lovene i nogen Retning. Gerda ser da ogsaa sød ud, nu da hun er blevet rensset og gjort i Stand. Hun er i Grunden en en yndig lille Pige, synes jeg, saa kærlig og taknemmelig for den Smule, jeg har gjort. Skade, man ikke har Raad til at beholde hende, nu kommer hun paa Fatigasyll . . . men det er da i hvert Fald bedre end at være i onde Menneskers Vold“.

I de Dage, der kom, havde han ofte Gerda med paa sin Tur i Skoven om Formiddagen, naar Drengen, Legekammeraten, var i Skole. Han havde hende i Haanden, gik langsomt for ikke at trætte de smaa Ben, og fortalte hende Historier saa godt, han nu kunde det. Gerda, den sky og alvorlige lille Pige, havde givet ham al sin Fortrolighed og hele sit lille hjemløse Hjerte. Hun spurgte ham hver Morgen, saa snart hun vaagned, og passede paa, naar han kom ud fra sit Værelse. Saa kiggede hun paa ham, tavs, men med store, lykkelige Øjne.

En Dag tog han hende med til Landsbyfotografen og fik hendes Billede.

En anden Dag tog han hende med til Stedets Læge og lod hende nøje undersøge. „Første Klasses Liv“, smilede Lægen og klappede Gerda paa Kinden.

6.

Den store Damper gled hen ad Middelhavet.

Han havde en lys og luftig Kabine oppe ved Promenadedækket. Naar han var træt af det brogede Selskab ombord eller af at sidde ene i Liggestolen under Sølsejlet og betragte det dybblaa Hav og Maagerne, der fra de bjergrige Øer kom Skibet i Møde, sad han undertiden i Kabinen med Gerdas to indrammede Billeder foran sig. Hver Gang, de var i Havn, skrev han Postkort til hende med dejlig Farvepragt paa Bagsiden. Han behøvede for Resten slet ikke at se paa Fotografierne — to vidt forskellige Billeder, det ene et lille alvorligt Ansigt, det andet og senere et straalende glad og overud lykkeligt — rent ubevidst var hun altid i hans Tanker. Tit og ofte midt iblandt det

glade, brogede Selskab ombord, dukkede hendes Ansigt op, saadan som hun saa ud, naar han fortalte hende Historier; alt i det Ansigt var klogt og friskt og en anspændt Lytten.

„De sidder og smiler og har det godt kan jeg se!“ sagde en ung, lys, dansk Dame og standede ved hans Liggestol under Sølsejlet.

„Jeg sidder og soler mine Hjemmeligheder og glemmer at læse,“ svarede han og tog den uabnede Bog bort fra Liggestolen ved Siden af sig.

„De var ikke med til Karnevals festen i Nat paa Dækket? Jeg kiggede efter Dem“. Hun satte sig i den ledige Liggestol.

„Næ, jeg var for træt“. Han sukkede. „Jeg bliver altfor træt i denne stærke, rene Luft Herregud, jeg har jo været indesparret i et Storbyskontor hele mit Liv.“

„Er det maaske en Rekreationsrejse, De gør?“

Han saa aandsfraværende paa hende. „Ærlig talt, jeg ved saamænd ikke, hvad det er, Frøken. Mere og mere uforstaaeligt bliver det mig, at jeg sidder her ubevægelig i en Stol, omgivet af Sol og Hav, og lader Skæbnen gaa sin Gang . . .“

Hun saa lidt uvist paa ham, tav, men var for glad til at tie ret længe: Men glæder De Dem ikke vældigt til den lange Tur? Tænk, alt det, vi skal se! Alleerede i Morgen er vi midt i Orientens Liv i Tunis, se Jordskælbyen Smyrna, Athen, Konstantinopel — Ægypten og den store gule Ørken! Jeg har i flere Aar sparet sammen til denne Rejse og kan endnu slet ikke rigtig fatte, at alt dette er Virkelighed.“

„Men De rejser helt alene?“

„Mor er for svagelig til at tage med . . . Hun vilde saamænd gerne, men har for Resten heller ikke Raad til det. — Hun havde kun Raad til at hjælpe mig med et Tilskud“.

„Saa er det vist en god og dejlig Mor, De har!“

„Ja, det kan de tro. Alt, hvad der duer lidt i mig, har jeg fra hende“.

— De havde adskillige Gange talt sammen ombord. Han havde lagt Mærke til, at hun ofte var alene, blandede sig ikke overdrevent meget med Selskabet, hørte — som han selv — i hvert Fald ikke til nogen af de mange Smaaklikker, der forlængst var dannet ombord. Han vidste ogsaa fra hendes egen Præsentation den henrivende, solgyldne Morgen, da de alle i Biler kørte op til den lille Bjergby Taormina paa Cice-lien, hvad hun hed: Kirsten Renner. Hun var ikke Skønhed der blændede, men frisk og ufordærvet med det typisk kvindelige lysende ud af sit milde, naturlige, solglade Væsen. Hun var Biblioteksassistent i København. Hvor hun passede daarligt til det indemurede Liv mellem Bøger, syntes han.

Han begyndte helt umotiveret at tale om Taormina: „Opad, stadig opad, kørte vi ad de smalle Veje i underlige Spiraler . . . det var, som om Vejen aldrig vilde faa Ende, som om vi kørte helt op til Himlen. Kan De huske det lille Bytorv med Kirken og den gamle forvitrede Stenbrønd, hvor Vandet pipede ud af Uhyrets Mund? Dybt nede i Afrunden foran Torvets Stenrækværk laa de store, mørkegrønne Appelsinlunde, gennemskaarne af sølvgraa Veje, der lignede lange, bugtede Slang-er. Og Havet, kan De huske det? Det straaledede med sin uendelige

Flade helt dernede i Forgrunden bag Lundene: violetblaa, lyserødt, sortegrønt, gult og lyseblaat. Ætna selv laa højt og stille i fornem Ro, omstraalet af Sne og Lys.“

Der gik en ung Herre forbi dem, et højt ejendommeligt og fængslende Ansigt. Han hilste smilende paa Frøken Renner.

„Tak for i Aftes! Det var en vidunderlig Nat ombord, synes jeg. Paa Gensyn, Frøken“.

„Han talte et smukt fransk“.

„Det er en fransk Digter. De kender sikkert hans Navn“.

Han fik det at vide, men kendte det ikke og undskyldte sin literære Uvidenhed. „Han bliver sikkert Deres Udkaarne paa denne Rejse“, smilede han.

„Det tror jeg bestemt ikke. Jeg bryder mig ikke om nogen „Udkaarne“. — Allermindst da om en Mand, der er ombejlet og omsværmet som han. — — — Fortæl lidt mere fra Taormina! Jeg ser det hele igen i Tankerne, naar De taler. Jeg synes selv, det var den skønneste Plet, jeg nogensinde har set.“

Den glade Klokke lød til Lunch. Almindeligt Opbrud fra Liggestolene.

Fortsættes.

Udenfor Redaktionen.

Svindlen med den danske Krone.

— 0 —

Der var en Gang, da den danske Krone hed slet og ret „Kronen“, da den med andre Ord var god nok i sig selv.

Siden hen fik den saa mange Kælenavne, hvad den kun blev daarligere af.

Vi fik den „ærlige Krone“, Sterlingkronen, den skandinaviske Krone, og jeg ved ikke hvad. — Det sidste nye er „Den værdifaste Krone“. Hvad monstro det næste bliver?

Uvilkaarlig spørger man sig selv: Hvortil alle disse Krumspring? Hvad er alt det, der skal skjules bag al denne Pynt? — Svaret er: Det er Svindelen med den danske Krone, der skal skjules.

Begrebet Penge er for den jævne Mand et saa indviklet Spørgsmaal, at han paa Forhaand opgiver det, hvad ikke er saa underligt, da selv Nationaløkonomerne ikke kan blive enige herom. Des større Muligheder bydes der selvfølgelig Spekulanterne. I Ly af Menigmands Ukyndighed og de Kloges Uenighed kan man foretage sig de voveligste Spekulationer med Penge, bare man kan bortforklare Rævestregerne, hvad sædvanligvis sker lettest ved at bytte om paa Aarsag og Virkning.

Menigmand har her ikke andet end sin sunde Sans at klare sig med. Men den er ogsaa god nok. Det er først, naar de Kloge kommer til med deres Forklaringer, at det begynder at rable for ham. Han forstaar ikke, hvad det er, de gør ved hans Krone; men han aner, at der er noget muggent ved det. Han har en ubehagelig Følelse af at blive snydt og oven i Købet grint ud bag sin Ryg.

I de endeløse Drøftelser om Krisen og dens Aarsag begynder man nu mere og mere at vende Blikket tilbage mod Valutaordningen 1925. Man begynder at ane, at der der er byttet om paa Aarsag og Virkning, at Kronens Elenighed ikke saa meget skyldes Krisen; men at Krisen — eller i hvert Fald Krisens nuværende enorme Omfang — er at søge i Svindlen med Kronen.

Man begynder at forstaa, at man ikke ustraffet kan flytte om paa Pengenes Værdi, som Vinden

blæser til, uden at rokke ved den økonomiske Ligevægt med Fare for, at denne taber Fodfæstet, saa økonomiske Sammenbrud bliver den uundgaaelige Følge. Det, der skete med Kronen i 1925, var jo, at dens Værdi uden paaviselige naturlige Aarsager i Løbet af 3 Maaneder sattes op ca. 25 pCt., uden at der, for at udligne Forholdet, skete en tilsvarende Nedskrivning af Gældsposter, Lønninger, Huslejer, Skatter o. s. v.

En saadan Nedskrivning var maaske lidt af en Umulighed; men der vilde intet have været i Vejen for en teknisk Opskrivning af Kronen ved Indskrænkning af Seddelmængden.

Det skete imidlertid ikke. Kronens Opskrivning blev ordnet spekulativt, ikke administrativt. Det var den internationale Jødekapital repræsenteret ved amerikanske Finansgrupper med deres Forbunds-fæller herhjemme, der ordnede denne Spekulation bistaet af en kendt ung, dansk Bankmand, der ved Landmandsbankens Sammenbrud havde rystet Fædrelandets Støv af sine Fødder og nu operede mod sit Fædreland, en Operation, der kostede vort Land flere hundrede Millioner Kroner Lig en Flok graadige Hyæner kastede Højfinans sig over den værgeløse danske Krone. Den daværende socialdemokratiske Regering overlod det til Spekulationen at sætte Kronen i Pari. Og ikke nok med det. Men samtidig med, at Spekulanterne ganske unantastet aabnede den ene Spekulationskonto paa Margin i Storbankskerne efter den anden, fik disse Ordre til Kreditindskrænkning overfor Erhvervene.

Man skal lede længe efter noget mere ansvarsløst end det, den daværende Regering her gik med til, og man fristes let til at drage den Slutning: Enten maa den have været en Samling ualmindelig store Fæhoveder, eller ogsaa har den haft sine Interesser med i dette Spill om Kronen.

Kronens Opskrivning til Pari var et rent og skært Spekulationsnummer endda af et saa fantastisk Omfang, at det vilde have været umuligt at udføre den under normale Forhold. Der skulde den daværende Højkonjunktur med de gode Fortjenester til for at bære den. Blindet heraf saa ingen, eller i hvert Fald kun faa, hvilken uhyre Forøgelse af Gældsbyrden, der blev lagt paa hver enkelt Skulder. Først da Lavkonjunkturerne kom, viste denne finansielle Slyngelstreg sig i al sin Ondartethed. Den Mand, der sad med en normal Gæld blev bragt til Tiggerstaven, medens Finanshyænerne strøg Gevinsterne til sig.

Intet Under, at Højfinans har været de Herrer yderst taknemmelige og gerne ser dem som deres helt gode Venner i deres Midte. Hvormange Overklasse-middage har f. Ex. Stauning ikke været buden til? Det er utroligt, hvad denne socialistiske Rasputin i saa Henseende har kunnet overkomme.

Men Ansvar for denne samvittighedsløse Spekulationsplyndring skal de Herrer ikke komme til at løbe fra. Skæbnen er nu ved at indhente dem. Regnskabet Time staar for Døre. Det enorme Fald i Exportværdien, der har vingeskudt den danske Landbrug, burde selvfølgelig i Tide have været modarbejdet med højere Deviserkurser. En Stabilisering af Kronen paa f. Eks. 70 Gulddører vilde have taget Brodden af Ulykken. Den kunde have givet knappe Kaar, vanskelige Tider, men den

vilde ikke have virket ruinerende. Nu blev de fiktivt satte Kurser og Tvangsafleveringspligten en Nødvendighed for at dække over Svindlen.

Heller ikke Byerne gik Ram forbi. Enhver ved, hvorledes Handelen er blevet administreret sønder og sammen af en idiotisk Valutaordning. Ogsaa Arbejderne har faaet Svien afføle. De 120000 Arbejdsløse staar i Dag som et bemærkelsesværdigt Resultat af den store Staunings Statskunst. Manden, der gik brølende til Valg paa, at han nok skulde faa Arbejdsløsheden ud af Verden.

Med Valutaafleveringspligtens Bortfald fremkaldtes et nyt Haab hos Landmændene. Ganske vist var Ministeriets pludselige Imøkommenhed saa paafaldende, at man spurgte sig selv om, hvilken Genistreg, der laa bag ved. Alleerede nu gennemskuer man Humbugen. Det hele var et Valgnummer. Efter den første Dags bratte Fald arbejder nu Kronen sig atter støt i Vejret. Man undrer sig over, hvorledes det kan gaa til. Det er ligetil. Saa længe Regeringen indskrænker Importen og Seddelmængden, behersker den Kronen og kan føre den hvorhen den vil.

Hvad er da Regeringens Mening med dette? Sempelthen at skaffe en passende Basis for Staunings Kongstanke: Statssocialiseringens Indførelse i Danmark. — Bonde som Borger skal lammes økonomisk, saa at de den Dag, hvor man finder det belejligt at skride til en Statssocialisering, ikke fornaar at gøre nogen nævneværdig Modstand.

Det er paa høje Tid at gøre op med, ikke alene det socialistiske Klassesystem, men med hele det politiske System, der tillader, at en enkelt Klasse gør sig til Herre i Samfundet og oven i Købet tvinger sine politiske Modstandere til at bære Brænde til deres eget Baal.

Landstingsvalget den 6. Sept. giver Ret heri. Dette Valg viser, at Systemet er endt i en Blindgade, og Stauning kan nu roligt fortsætte med at faa de Love vedtaget i Folketinget og forkastet i Landstinget, som ene er beregnet paa at hidse Arbejderklassen op mod det øvrige Samfund.

I Valgskraalet blev Stauning ikke træt af at kendetegne L. S. som det halvrevolutionære Parti. Manden kan selvfølgelig ikke udtrykke sig anderledes. Han er vant til de halve Standpunkter, der er det ideelle i Parlamentarismens Ide, hvor intet maa være helt.

Men Samfundet har ikke længer Brug for noget halvt. Der er Brug for et heltrevolutionært Parti. Ikke Gadens Revolution, men Idernes. Det, der nu tiltrænges, er ikke Lapperier, men en helt ny politisk Klædedragt.

Hertil kræves ganske vist Statsmænd, der lever for Folket, ikke Partipolitikere, der lever af Folket. Derfor maa Folket nu gøre op med disse elendige og uduelige Levebrødspolitikere, ligeegyldig, hvad Farve, de har. Folket maa tage denne Sag i sine egne Hænder. Det vilde være urimeligt at tro, at de, der lever højt paa det nuværende System, skulde finde paa at afskedige sig selv og saaledes ødelægge Forretningen for sig selv.

Det bliver Folkets Sag at smide de Herrer paa Porten. At det vil ske, er der ingen Tvivl om. Thi saa taabeligt er det danske ikke, at det lader sig træde ihjel af politiske Gæs.

Men af Hensyn til de Værdier, der endnu ikke er ødelagte, bør det ske snarest.

GEORG BORUP,
Fører for Dansk Folkeværn.